

Robert Sheckley
PIRMOJI AUKA

Mokslinis fantastinis romanas ir
apsakymai

NUOSTABUS ŠANSAS!

Dalyvauti Medžioklėje gali kiekvienas pilnametis žmogus, nepaisant tautybės, lyties bei religinių įsitikinimų. Į Medžiotojų klubą įstojęs narys privalo dalyvauti dešimtyje Medžioklių - penkis kartus kaip Auka ir penkis kartus kaip Medžiotojas.

Aukoms tepranešama, jog jos yra medžiojamos. Visos žmogžudystės turi būti įvykdytos tik asmeniškai, tai yra pačios Aukos, arba Medžiotojo, bet koks pakeitimas draudžiamas. Už klaidingą žmogžudystę griežtai baudžiama įstatymų numatyta tvarka. Visų dešimties

Medžioklių nugalėtojas įgyja praktiškai neribotas pilietines, finansines, politines ir seksualines teises.

NEDELSK!!

Iš anglų kalbos vertė NOMEDA BERKUVIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
337 tomas. Serija įkurta 1990m.

Robert Sheckley - VICTIM PRIME
New York, Ballantine, 1987

Copyright © by Robert Sheckley, 1987

Cover art copyright © by Boris Vallejo, 1999

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2005
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Turiny

PIRMOJI AUKA

ERIKSAS

DĒLĒ

PIRMOJI AUKA

MEDŽIOKLĖS TAISYKLĖS

Dalyvauti Medžioklėje gali kiekvienas pilnametis žmogus, nepaisant tautybės, lyties bei religinių įsitikinimų.

Į Medžiotojų klubą įstojęs narys privalo dalyvauti dešimtyje Medžioklių - penkis kartus kaip Auka ir penkis kartus kaip Medžiotojas.

Medžiotojams pranešamas Aukos vardas bei adresas ir įteikiama jos nuotrauka.

Aukoms tepranešama, jog jos yra medžiojamos.

Visos žmogžudystės turi būti įvykdytos tik asmeniškai, tai yra pačios Aukos, arba Medžiotojo, bet koks pakeitimas draudžiamas.

Už klaidingą žmogžudystę griežtai baudžiama įstatymų nustatyta tvarka.

Visų dešimties Medžioklių nugalėtojas įgyja praktiškai neribotas pilietines, finansines, politines ir seksualines teises.

Prologas

Maždaug 2010 metais atsiradęs Medžioklės ritualas daugelį kartų keitėsi.

Pati Medžioklė išsivystė iš kiekvienam žmogui artimo principo užgniaužti blogį pasitelkus žiaurumą bei prievartą.

Pačioje pradžioje visi tenorėjo tapti Medžiotojais, niekas netroško Aukos vaidmens. Ypač tingieji socialiniai ir psichologiniai aukos prašumai pastebėti tik tarpiniame etape, kada Medžioklė pradėta vykdyti remiantis atsitiktiniu parinkimu ir kompiuteriniu Medžiotojų bei Aukų porų sudarymu.

Senaisiais laikais, kai norinčių tapti Aukomis stigo, Medžiotojų organizacija išrinkdavo pirmuosius savanorius iš tų socialinių grupių, kuriose žiaurus elgesys laikytas kasdieniu reiškiniu. Dažniausiai tokiais tapdavo mirties būrių nariai bei įvairaus plauko politiniai galvažudžiai - apsigimę agresoriai, su kuriais nedaugelis norėdavo turėti reikalų.

Tada Medžioklės komisija priėmė sprendimą atsisakyti egzistuojančios praktikos oficialiai informuoti Auką likus dienai iki Medžioklės pradžios.

Pastaroji naujovė kirtosi su etiniais Medžioklės principais. Ir Medžioklės organizacijai, siekiant rasti pageidaujančių vykdyti žmogžudystes, teko ieškoti "motyvuotųjų žudikų", nepaisant etikos ir moralės nuostatų.

Tais laikais Medžiotojais tapdavo tik tie, kuriuos mes dabar vadiname "motyvuotaisiais žudikais". Toje tolimoje praeityje nedaug kas suvokdavo tikrąjį Medžioklės tyrumą, asketiškąją jos etiką. Praslinko nemažai laiko, kol Medžioklę imta laikyti aukščiausiaja meno pakopa, o taisyklės atmetė visus asmeninius žmogžudystės motyvus.

Šiandien mes galime suprasti dvasingą jos prasmę, suvokiame šiuolaikinės pasaulėjautos ištakas, nepaprasto skaistumo siekį, aiškiai įsisąmoninę mūsų pasaulyje nepriekaištingai veikiančią vieningą principą - nužudyk arba būsi nužudytas.

Dar Medžioklės paplitimo priešaušryje išryškėjo pagrindinės struktūrinės ypatybės: pavyzdžiui, prizinis fondas, papildomas turtingų liberalų aukomis, bei Nukreipinėtojai, padedantys Medžiotojui arba Aukai aptikti savo priešininkus. Net ir tais neatmenamais laikais Medžioklės komitetas stengėsi bent šiek tiek užtikrinti žmogžudysčių "teisingumą".

Jau tuomet tapo akivaizdu, jog Medžioklė yra be galo vertinga: ji galėjo apsaugoti žmoniją nuo karų, kuriuos pakeitė mirtinos dvipusės dvikovos. Tokiu būdu Medžioklė virto panacėja nuo visų nelaimių bei negandų.

Šiandien karas atrodo toks pat absurdiškas, kokia atrodė Medžioklė trečiojo tūkstantmečio pradžioje.

Tarpiniame etape, netikėto Esmeraldos suklestėjimo metu, buvo nustatytos naujos taisyklės, kurios iki šiol kartkartėmis pataisomos. Galbūt tam tikras dvilypumas šiuo atveju neišvengiamas: Medžioklė dar nėra paplitusi visame pasaulyje. Ji įteisinta tik vienoje Karibų jūros saloje įsikūrusioje respublikoje - Esmeraldoje, kur yra laikoma ne tik nacionaline pramoga, bet ir pagrindiniu pajamų šaltiniu. Išdan plaukė turistų pinigai, mat į šalį atskridavo žmonės iš visų žemynų - vieni dalyvauti Medžioklėje, kiti - paspoksoti į neregėtas kruvinas dvikovas. Žmonės patirdavo malonumą matydami svetimą mirtį, o tarptautinė auditorija stebėdavo gėdingąsias Žaidynes bei šoki-rojantį Didįjį Atpildą. Stebėdavo ir mėgaudavosi.

Ankstyvuojū laikotarpiu Medžiotojams tekdavo priprasti prie minties, kad dar ne visi gy-

ventojai palankiai vertina Medžioklę. Nors daugeliui ši pramoga atrodo vienu ar kitu atžvilgiu patraukli, įstatymų bei teisėsaugos atstovai nuolatos nedavė ramybės dalyviams. Tais laikais policija prilygindavo Medžiotojus paprasčiausiems nusikaltėliams bei galvažudžiams.

Po keleto šimtmečių mes pagaliau radome būdą sulaikyti katastrofišką gyventojų skaičiaus augimą. Juk pati gamta nuo seno atlieka šį darbą galabydama žmones.

Kiek daug vietos dvidešimtojo ir dvidešimt pirmojo amžiaus literatūroje skiriama vienišų, pamažėle senstančių ir apgailėtina egzistencija besitenkinančių žmonių temai! Dabar tokį dalyką sunku net įsivaizduoti. Medžioklės lygmuo taip išaugo, kad seniai ilgai nebegyvena: neturi pakankamai įgūdžių ir neįstengia išvengti kulų, kurios it lietus plaka mūsų miestų gatves.

O vaikai, atvirksčiai, stengiasi kuo greičiau atsidurti ugnies linijoje.

Dabar jau niekas nebeklausia: "Kada pagaliau liausis žmogžudystės"? Dabar mes žinome, kad žmogžudystės liausis tik tada, kai pasibaigs gyvenimas.

1

Rudeninis Niujorko valstijos, Kinvelio miesto bendruomenės susirinkimas pritarė pasiūlymui apginkluoti Heroldą Erdmaną geriausiu gyvenvietėje 44-ojo kalibro "Smith and Wesson" revolveriu ir išsiųsti į Esmeraldos salą pietose, kur vyrukas galėtų sudalyvauti Medžioklėje.

Heroldo kandidatūrai pritarta todėl, kad vainikas pats šito norėjo, mat neturėjo nei artimųjų, nei žmonos, užtat pasižymėjo puikia sveikata, mokėjo už save pakovoti, o miestelėnai laikė Erdmaną ganėtinai sąžiningu ir tikėjo - jis įvykdys savąją susitarimo dalį: atsiųs miestui pusę Medžioklėje laimėtos sumos, aišku, jeigu nežus nespėjęs gauti pinigų.

Į Medžioklės Pasaulį pirmiausiai reikėjo važiuoti pakeleivinga mašina, paskui jau autobusu riedėti Amerikos pakrante iki pat Majamio. Na, o iš tenai galima išskristi į Esmeraldą - mažą salelę Bahamų archipelago pietryčiuose, kur Medžioklę oficialiai leidžia įstatymai.

Heroldas puikiausiai suprato, jog keliauti iš Niujorko valstijos iki Floridos be galo pavojinga. Sklandė gandai apie neregėtai žiaurius plėšikus, kurie ištroškę kraujo rengdavo pasa-

las keliuose ir žudė visus iš eilės. Apie dvo-
kiančio rūko gaubiamas dykvietes, kur anks-
čiau riogsojo pramoninių atliekų sąvartynai, o
dabar tereikia žengti neatsargų žingsnį, ir iš
po kojų išstrykš nuodingųjų dujų fontanai, tarsi
pati žemė stengtųsi atsikratyti siaubingos
koncentruotų cheminių medžiagų bei radioak-
tyviųjų skilimo produktų naštos. Toks debesis
iškart nužudydavo žmogų. O tiems, kuriems
pavykdavo įveikti šį etapą, dar likdavo lauki-
nės vietovės, apgyvendintos padarų, kuriuos
vargiai bepavadintum žmonėmis. Žudydami
visus sutiktuosius, jie pasiglemždavo aukos
daiktus, o kartais dar ir pasmaguriaudavo jos
mėsa.

Štai kokie gandai sklido apie tas vietas, pa-
laipsniui apaugdami naujomis neįtikėtinomis
smulkmenomis, kurios kartais pasirodydavo
besančios gryna tiesa.

Heroldui visa tai ne itin rūpėjo. Jis buvo pasi-
rengęs pasitikti net ir didžiausią riziką, kad tik
išvyktų iš mirštančio miesto, besiglaudžiančio
prie vieno Adirondako kalnų kanjono. Vyrukas
troško ką nors nuveikti gyvenime, ir medžioklė
jam tapo vienintele galimybe.

Aukštaūgis, stamboko sudėjimo Heroldas ju-
dėjo gana lengvai ir bėgiojo greičiau, nei buvo

galima tikėtis. Apskirtame malonaus kaimo vaikinuko veide visuomet švietė šypsena, bet iš akių matėsi, jog jis niekada nesileis mulkinamas. Ilgi susivėlę plaukai krito ant seno raudono škotiško audinio švarko apykaklės, o veidą dengė dviejų dienų šeriai. Kelionės pradžioje vyrukui sukako dvidešimt aštuoneri metai, ir jis mažumėlę panėšėjo į vidury žiemos iš miego pažadintą lokį. Stambus, apsnūdęs, bet vikrus vaikinas. Tačiau argi apie žmogų galima spręsti pagal išorę?

2

- Vadinasi, vis dėlto apsisprendei, - pratarė Alanas. - Iš tiesų ketini vykti į Esmeraldą?

Heroldas linktelėjo. Jau praslinko valanda po bendruomenės susirinkimo. Jiedu ką tik pavaikarė ir dabar sėdėjo Sprushile stovinčio Alano namo verandoje. Saulė leidosi už kalnų viršūnių.

Alanas buvo geriausias Heroldo draugas. Jis irgi svajojo tapti medžiotoju, bet turėjo motiną ir dvi seseris. Palikdamas moteris tokiais laikais pasmerktų jas garantuotai mirčiai. O Heroldas neturėjo nieko. Motina mirė nuo tuberkuliozės, kai berniukui sukako penkiolika. Tėvas - ramus, liūdnas žmogus - netrukus po motinos mirties patraukė į pietus ieškoti darbo. Daugiau niekada niekas jo nematė.

- Sako, ten, Karibų baseine, ištisus metus vasara, - svajingai nutęsė Alanas. - Viskas ten nauja ir šiuolaikiška. Tarytum senuose žurnaluose, matytuose mokykloje. Visi namuose turi vonias ir karštą bei šaltą vandenį. Yra ten ir restoranų, kur gaminami patiekalai iš natūralių produktų. Visi gražiai apsirengę ir laimingi.

- Kadangi vienintelis jų darbas - žudyti vie-

nas kitą, - atsakė Heroldas.

- Na ir kas čia tokio?

- Nežinau. Aš dar niekada nieko nežudžiau. Ką gi, priprasiu.

- Svarbiausia, kad tavęs paties nenužudytų, - pastebėjo Alanas.

- Tikra tiesa.

- Ten sutiksi Norą.

Heroldas linktelėjo. Nora Olbrait išvažiavo iš Kinvelio prieš dvejus metus, kai iš Monrealio į Niujorką dar važinėjo autobusas, sustojantis Platsburge. Kartu su keturiomis draugėmis Nora išvyko ieškoti darbo. Dailiai merginai visomet lengviau įsidarbinti nei vyrui, nors tokio darbo nė vienas nepavydėtų. Pasiturintys užsieniečiai - ypač iš Azijos - mielai samdydavo gražutes amerikietes patarnauti namuose, kaip kad kadaise patys amerikiečiai samdydavo jaunas vokietaites bei angles dirbti namų darbininkėmis ir auklėmis. Kelios merginos iš Kinvelio susirado darbą pietuose. Tuo tarpu Nora patraukė į Esmeraldą - nepriklausomą salą Karibų jūroje, kur viešpatavo Medžioklės įstatymas. Iš ten ji reguliariai atsiųsdavo pinigų.

- Būk atsargus, gerai? - paprašė Alanas....